

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON
BİRİMİ (PAUBAP)

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ
SONUÇ RAPORU

PROJE NO : 2009 KRM 011

PROJE TİPİ : Kurum

İLGİLİ BİRİM: Pamukkale Üniversitesi

**PROJE ADI : DENİZ KAPLUMBAĞA ARAŞTIRMA
KURTARMA REHABİLİTASYON VE BİLGİLENDİRME
MERKEZİNİN BAKIM HAVUZLARININ YERLEŞTİRİLMESİ**

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ :

Doç. Dr. Yakup KASKA (FEF)

ARAŞTIRMACILAR :

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ**

**BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ
(PAUBAP)**

PROJE NO : 2009 KRM 011

PROJE TİPİ : Kurum

İLGİLİ BİRİM:Pamukkale Üniversitesi

**PROJE ADI : DENİZ KAPLUMBAĞA ARAŞTIRMA
KURTARMA REHABİLİTASYON VE BİLGİLENDİRME
MERKEZİNİN BAKIM HAVUZLARININ YERLEŞTİRİLMESİ**

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ :

Doç. Dr. Yakup KASKA

(FEF)

ARAŞTIRMACILAR :

DENİZLİ - 2009

**DENİZ KAPLUMBAĞA ARAŞTIRMA KURTARMA REHABİLİTASYON VE
BİLGİLENDİRME MERKEZİNİN BAKIM HAVUZLARININ YERLEŞTİRİLMESİ**

Proje No: 2009 KRM 011

Doç.Dr. Yakup KASKA

**ARALIK 2009
DENİZLİ**

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ ONAY SAYFASI

Doç.Dr. Yakup KASKA yürütücülüğünde hazırlanan **2008 KRM 002 nolu ve “DENİZ KAPLUMBAĞA ARAŞTIRMA KURTARMA REHABİLİTASYON VE BİLGİLENDİRME MERKEZİNİN BAKIM HAVUZLARININ YERLEŞTİRİLMESİ” başlıklı Kurumsal Altyapı Araştırma Projesi Kesin Sonuç Raporu Pamukkale Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu’nun/...../20.. tarih ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.**

Prof. Dr. Emin ERDEM
Koordinatör
...../...../20..

ÖNSÖZ

Bu proje ile Deniz Kaplumbağaları Araştırma ve Rehabilitasyon Merkezi (DEKAMER)'in kuruluşunda altlık teşkil eden 2 adet konteyner alınmasının ardından kaplumbağalar için bakım havuzlarının da alınarak bilimsel çalışmalar başlatılmıştır. Bu proje Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

İÇİNDEKİLER TABLOSU

Özet	7
Abstract	8
GİRİŞ	9
MATERYAL ve METOD	13
3. BULGULAR, DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:	18
3.1. DEKAMER Kurulmasına ilişkin Protokol	18
3.2. DEKAMER Tüzüğü ve yapılan çalışmalar	24
3.4. Merkez Logosu	28
3.5. Merkezde Yapılan tedavi çalışmaları:.....	29
4. Kaynaklar:.....	32

Özet

Bu projede, Deniz Kaplumbağaları Araştırma Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi (DEKAMER)'nin Dalyan(Ortaca-Muğla)'da oluşturma çalışmalarına başlanmıştır. Türkiye'de ilk kez böyle bir merkez, Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Özel Çevre Koruma Kurum Başkanlığı, Dalyan Belediyesi ve Üniversitemiz ile imzalanan protokol çerçevesinde faaliyete geçirilmiştir. DEKAMER aynı zamanda YÖK'den de onaylanarak resmi bir araştırma merkezi olarak resmen kurulmuş ve logosu dizayn edilmiştir.

Bu projede, protokol çerçevesinde kurulmuş olan Deniz Kaplumbağaları Araştırma ve Rehabilitasyon Merkezi'nde Yaralı deniz kaplumbağalarının tedavisi ve rehabilitasyonu hem yaralı bir canlının tedavisi yanında, hem de halkın ve ziyaretçilerin bilgilendirilmesi ve farkındalık oluşturulması için kaplumbağaların bakımlarının yapılacağı 7 adet havuzun yerleştirilmesi yapılmıştır.

Bu merkez dahilinde 2009 yılı içerisinde 14 adet yaralı deniz kaplumbağasının tedavisi yapılmıştır. Bunlardan 8 adeti tekrar denize bırakılmış olup, iki tanesi de 2010 yılı içerisinde doğal ortamına bırakılacaktır.

Anahtar Kelimeler:.. Deniz kaplumbağası, Yaralanma, Ölüm, Tedavi, Rehabilitasyon Merkezi, İlk Yardım, Otopsi.

Abstract

The increased number of injured sea turtles in Turkey and the growing public demand for treatment and rehabilitation of injured or sick turtles dictated the need for a Sea Turtle Rescue Center. The Dalyan Municipality and the Minister of Environment and Forestry together with Pamukkale University, the first rescue center was established in Dalyan(Ortaca-Muğla). This Center is also serving as a sea turtle public awareness facility near the main nesting beaches in Turkey. The Sea Turtle Research, rescue and Rehabilitation Centre (DEKAMER) was officially established by the Higher Educational Council of Turkey. The logo of the Centre was also designed.

The care and rehabilitation of the sea turtle cannot ignore specific scientific competence. A centre should be either associated with a University or a Research Institute or should be under the direct supervision of external experts. The scientific qualification and experience of the Centre's staff is also a fundamental prerequisite. There are other sea turtle rescue centers in the Mediterranean and this is the first one in Turkey.

There were fourteen injured turtle cases at this Center and 8 of which were released in 2009 and two to go in 2010.

Key Words: Sea Turtle, Injury, Mortality, Rescue, Rehabilitation Centre, First Aid, Necropsy.

GİRİŞ

Yaralı deniz kaplumbağalarının tedavisi ve rehabilitasyonu hem yaralı bir canlının tedavisi yanında, hem de halkın ve ziyaretçilerin bilgilendirilmesi ve farkındalık oluşturulması bakımında da büyük önem taşımaktadır. Kumsaldan çıkan yavrular, erginleştikleri zamana kadar devamlı olarak deniz ortamında ve erginleştikten sonra da yumurtlama amaçlı olarak sadece dişilerinin kumsala geldiği ve bu süreç içerisinde % 97 gibi çok büyük bir oranın öldüğü ancak %3 ünün yaşayabildiği değişik kaynaklarca belirlenmiştir. Çok düşük olan bu yaşama oranı yaralı kaplumbağaların tedavi edilmesi sayesinde daha da yükseltilebilir.

Çeşitli nedenlerden dolayı yaralanmış ya da rahatsızlanmış deniz kaplumbağalarına ilk yardımda gecikilmemeli, tedavileri uygulanmalı ve daha sonra tekrar doğal hayatlarına salıverilmelidirler. Bu da ülkemizde Deniz Kaplumbağaları Araştırma ve Rehabilitasyon Merkezi gerekliliğine dikkat çekmektedir. Örnek alınacak rehabilitasyon merkezleri; Yunanistan'da Atina'daki Deniz Kaplumbağaları Kurtarma Merkezi ve İtalya'nın Napoli şehrindeki Zooloji İstasyonu ve Akvaryum merkezleridir.

Ülkemizde tedavi merkezinin gerekliliği 2000 yılı içerisinde yaralı bir deniz kaplumbağanın Fethiye'de tedavisi esnasında bir kez daha ortaya çıkmıştır. 2001 yılı başlarında basında da yer aldığı üzere olta yutmuş bir kaplumbağanın tedavisi için ülkemizde bir tedavi merkezi olmamasından dolayı Yunanistan'a ve İsrail'e gönderilmesi gündeme gelmiştir. Ayrıca nesli tükenmekte olan türlerin ülkeler arası taşınması için özel izinler gerekmekte olduğundan bir kez gönderilse bile ülkemizde de böyle bir tedavi merkezinin gerekliliği kaçınılmazdır. Örnek

alınacak rehabilitasyon merkezleri; Yunanistan'da Atina'daki Deniz Kaplumbağaları Kurtarma Merkezi (Sea Turtle Rescue Centre) ve İtalya'nın Napoli şehrindeki Zooloji İstasyonu ve Akvaryum merkezleridir.

Bu proje ile Türkiye'de, ilk olarak böyle bir merkez kurulmuştur. Özellikle ergin dişilerin tedavisi bu türlerin Akdeniz'deki mevcudiyetinin devamı açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü ancak yavruların % 3'ü 25-30 yıl sonra yaşama şansı bularak ergin dişi konumuna gelebilmekte ve bu dişi bir sezonda yaklaşık 500-1000 civarında yumurta bırakmasıyla neslin devamı açısından büyük önem taşımaktadır. Bu sebeplerden dolayı ülkemizde böyle bir tedavi merkezinin olması çok önemlidir.

Amerika, Brezilya ve Meksika gibi ülkelerde kumsalların ortalama uzunlukları neredeyse 40-50 km olduğundan hemen hemen her kumsalda ayrı bir araştırma merkezi mevcuttur. Akdeniz de ise böyle uzun bir kumsal olmadığı için her kumsala ayrı bir araştırma merkezi kurmak mantıklı değildir. Örneğin Yunanistan'da Yunanistan Deniz Kaplumbağalarını Koruma Derneği (Sea Turtle Protection Society of Greece) tarafından Yunanistan'daki bütün kumsallardaki çalışmalar organize edilmekte, parasal destek sağlanmakta ve yurtdışı işbirliği düzenlemektedir. Yine bu dernek 1993 yılında Atina'da Deniz Kaplumbağaları Kurtarma Merkezi (Sea Turtle Rescue Centre) kurmuş ve Avrupa Topluluğu'ndan büyük parasal destek almıştır. Bu merkez Yunanistan'daki yaralanan deniz kaplumbağalarını tedavi etmekte, ölen kaplumbağalar hakkında bilgi toplamakta ve çeşitli bilimsel çalışmalar yapmaktadır. Yine benzer çalışmalar İtalya'nın Napoli şehrindeki Zooloji İstasyonu ve Akvaryum merkezinde İsrail'deki merkezlerde yapılmaktadır.

Kaplumbağa tedavi merkezinin öncelikli amacı yaralı

kaplumbağayı tedavi edip, onu doğal ortamına sağlıklı bir biçimde göndermektir. Kaplumbağa merkezi belirlenen otoriteler tarafından resmen kabul edilmeli ve periyodik olarak denetlenmelidir. Bununla birlikte tedavi merkezi genel ya da özel fonlar tarafından desteklenmeli çünkü kaplumbağa tedavisi pahalı bir iştir. Eğer maddi yönden desteklenmezse yaralı hayvanlar için uygun önlemlerin sağlanması güç olabilir. Merkez maddi açıdan kazanç kaynağı olarak düşünülmemeli ve yalnızca kaplumbağaların sağlığı ve korunması dikkate alınmalıdır.

Merkez ya üniversiteler ya da araştırma enstitüleri tarafından dış uzmanlarca denetlenmelidir. Merkezde gerekli olan temel ihtiyaç, bilimsel açıdan donanımlı, yetenekli ve deneyimli personeldir. Tedavi merkezinde gönüllü olarak hayvanları korumak isteyenlerle, yanlış ve kötü sonuçlardan kaçınmak için, periyodik olarak eğitim toplantıları yapılmalıdır.

Deniz kaplumbağaları diğer sucül organizmalar arasında güçlü bünyeye sahip olup, elverişsiz ortamlarda yaşayabilen ve uygun olamayan ortamın etkilerini uzun zaman içerisinde tolere edebilen canlılardır. Bu, fizyolojilerini etkileyip metabolizmalarının yavaşlamasına neden olur. Deniz kaplumbağalarının önemli fonksiyonları dış ortamın ısı tarafından etkilenmektedir (Spotila ve Standora, 1985; Burggren ve Ark., 1997). Düşük sıcaklıklar immün sistemini etkileyerek patojenik bulaşmaya daha yatkın hale getirir. Yüksek sıcaklıklar ise metabolik fonksiyonları negatif yönde etkileyip hipotermik strese neden olur (Glazebrook ve Campbell, 1990; Zapata ve Ark. 1992; Campbell, 1996; Whitaker ve Krum, 1999).

Deniz kaplumbağaları ağrıya karşı duyarlıdır ve ağrılarını sesle ifade edemezler. Bu yüzden bütün operasyonlarda anestezi uygulamak gerekir. Yaralı ve ızdırap çeken hayvanlara yatıştırıcı uygulanması gerekir (Jacobson, 1987; Mautino ve Page, 1993). Akdeniz'de kurulan

tedavi merkezleri bu açıdan önemli girişimlerdir. Böyle bir merkezin gerekliliği 2000 yılı içerisinde yaralı bir deniz kaplumbağanın Fethiye'de tedavisi esnasında da basında birçok kez yer almıştır. 2001 yılı başlarında basında da yer aldığı üzere olta yutmuş bir kaplumbağanın tedavisi için ülkemizde bir tedavi merkezi olmamasından dolayı Yunanistan'a ve İsrail'e gönderilmesi gündeme gelmiştir. Ayrıca nesli tükenmekte olan türlerin ülkeler arası taşınması için özel izinler gerekmekte olduğundan bir kez gönderilse bile ülkemizde de böyle bir tedavi merkezinin gerekliliği kaçınılmazdır.

MATERYAL ve METOD

1. Kaplumbağa Tedavi Merkezinin Özellikleri

Dış tedavi merkezleriyle irtibat kurarak tedaviyi en iyi şekilde gerçekleştirebilmeli ve bunları insanlara aktarıp onların bilgilendirilmesini sağlamalıdır.

1.1. Alan Seçimi

Kaplumbağa tedavi merkezi olacak bölgenin ziyaretçi ve bilgilendirme açısından turizm alanında ve üreme kumsalında olması gerekmektedir. Merkezin konumu kolayca erişilebilir, tercihen sahile yakın olmalıdır. Bu sebeple alan seçimi dikkatlice yapılmalıdır.

Yeni kurulacak olan kaplumbağa tedavi merkezinin öncelikle Muğla ilinde olması, daha sonraki yıllarda da Antalya ve Mersin illerinde de açılması yararlı olacaktır.

1.2. Tedavi merkezi şu bölümleri içermelidir

Resepsiyon ve Acil: Bu bölümün geniş olmalı, platform, terazi ve inceleme masası içermelidir.

Ameliyathane, Radyoloji: Ameliyathane bölümünde, cerrahi ve endoskopik operasyonlar yapıldığı için steril olması gerekir. En az 1 adet operasyon masası, cerrahi malzeme kiti, malzemeleri steril etmek için otoklav, laparoskop ve doppler ultra-sound cihazının bulunması gerekmektedir.

Dolap odası ve malzeme saklama odası: Bu alan personel tarafından kullanılır.

Mutfak: Bu oda yiyecek saklamak ve hazırlamak içindir.

Nekahet dönemi havuzları: Hem aktif hem de tedavisi sona ermiş kaplumbağalar, içi deniz suyu dolu havuzlarda bu bölümde tutulmalıdır. Havuz suyunun sıcaklığı 18°C ile 30°C arasında olması gerekir. Su sıcaklığının sabit olması ve her hafta fiziksel ve kimyasal (pH, tuzluluk, nitrat, nitrit, amonyum) değerlerinin kontrol edilmesi gerekir. Farklı boyutlardaki hayvanların rahat hareket edebilmesi ve nefes almak için yüzeye kolay gelebilmesi için farklı ebatlar vardır. Minimum şekilde içermesi gereken havuzlar; 10 büyük havuz (en az 1000 litre), 20 orta boy havuz (en az 500 litre), 20 küçük boy havuz (en az 200 litre).

Tedavi havuzları: Bu bölümde kuru havuzlar ve duş kabinleri bulunmalıdır.

Laboratuvar: Bu bölümde bulunması gerekenler; ölçekler, santrifüj, dürbün, mikroskop ve tıbbi malzemeyi saklamak için dolap.

Otopsi odası: Bu bölüm kontaminasyonu önlemek için diğer odalardan izole olmalıdır. Bu bölüm diseksiyon masası, malzemenin saklandığı dolapları, test tüpleri ve konteynırları içermelidir.

Müdüriyet: Bu bölüm merkez personeli ve teknik elemanların çalışma alanı olarak ayrılmalıdır.

2. İlk Yardım

- **Denizin yüzeyinde sürüklenen bir kaplumbağa olduğu zaman dikkatli bir şekilde tekneye alınmalı ve güvenli bir yere taşınmalıdır.**
- **Eğer ağzında olta ipi varsa bu ipten çekilmemeli pense**

yardımıyla kesilmelidir.

- **Kaplumbağa çeneleri çok kuvvetli olduğundan kesinlikle ağız içine el sokulmamalıdır.**
- **Kaplumbağa aktif değilse kaplumbağa gölge ve ıslak bir ortamda tutulmalıdır.**
- **Arka tarafı yaklaşık 20 cm kadar havaya kalkacak şekilde kaldırılmalı bu esnada kesinlikle su dolu bir ortama konmamalıdır.**
- **Hasta ya da yaralı deniz kaplumbağası kurtarıldıktan hemen sonra kurtarma merkezine getirilmelidir.**
- **Merkeze getirildikten sonra ilk yapılacak işlem kaplumbağanın ölçülerinin alınmasıdır.**
- **Bu sürede kaplumbağanın refleksleri kontrol edilmelidir.**
Refleks kontrolü birkaç yolla yapılabilir:
Sırt kabuğu yanlardan tutularak 10 cm kadar sırayla sağa doğru veya sola doğru kaldırılıp hareketi gözlenebilir, Göze veya göz kapağına dokunularak gözün kapatılma hızı gözlenebilir ya da kloak bölgesi tırnaklanarak kuyruk veya arka bacak hareketleri gözlenebilir.
- **Yara bakımı yapılmalı ve bu süresinin uzunluğuna göre kaplumbağanın su ve besin ihtiyacı da sağlanmalıdır.**
- **Verilecek günlük besin hayvanın vücudunun 1-3 % ağırlığını geçmemelidir. Ayrıca beslenme zorluğu çekiyorsa serum ve takviyeler verilmelidir.**

3. Tedavi Döneminde Kullanılan İlaçlar

Göz damlaları: Gentamycin, Chloromycetin ve Fucithalmic göz

enfeksiyonları için kullanılabilir. Kortizon, prednisolone ve dezamethasone içeren ilaçlardan kaçınmak gerekir çünkü bunlar korneada korneal ülsere ve bakteriyel enfeksiyonun daha kötü duruma gelmesine neden olur.

Kremler: Iodine (Peridine, Baticon) iyi bir antiseptiktir. Sulanmış yaranın kurummasına yardımcı olur.

Vitaminler: Herhangi ağızdan alınan bir vitamin kullanılabilir ama en etkilisi vitamin B'dir.

Antibiyotikler: Antibiyotiklerin dozları kaplumbağanın ağırlığına göre ayarlanır. En uygun olanı fazla doz ve az sıklıkta verilmesidir.

- **Ampicilin 26°C de 20 mg/kg olarak kas içine ya da deri altından verilir.**

- **Cephalexin 30°C de 60 mg/kg günde bir kez kas içine verilmesi uygundur.**

- **Enrofloxacin 5 mg/kg dozunda iki gün boyunca kas altından verilir. Bu antibiyotik sıcaklığa bağlı değildir. Çok geniş spektrumu vardır ve pseudomonas gibi çoğu antibiyotiğin etkili olmadığı bakteriler karşısında etkilidir.**

- **Gentamycin 26°C de 10 mg/kg dozunda kas içine uygulanır.**

- **Tobramycin 2 mg/kg dozunda günlük olarak kas içine verilir.**

Gentamycin ve Tobramycin eğer kaplumbağa su kaybetmişse böbrekte hasara neden olabilir.

- **Metronidazole anaerobik enfeksiyonlarda etkilidir. Günde ağızdan 50 mg/kg dozunda uygulanır.**

Deniz Kaplumbağa Araştırma ve Rehabilitasyon Merkezi

- **Yaralı kaplumbağaların tedavisini yapılacak,**
- **Merkeze gelen yerli ve yabancı kişileri bilgilendirecek,**
- **Ölüm ve yaralanmaların sebeplerini araştırarak balıkçılar ve turizmciler gibi hedef kitleleri bilgilendirme eğitimleri yapacak,**
- **Yerli ve yurt dışı araştırma kurumlarıyla Türkiye'yi tanıtıcı araştırmalar organize edecek,**
- **Uzun vadede Türkiye kumsallarında kaplumbağa koruma çalışmalarını organize edecek,**
- **Kaplumbağa markalama çalışmalarını yapacak,**
- **Kaplumbağalarla ilgili her tür bilimsel çalışmaları (Genetik çeşitlilik, sıcaklığa bağlı cinsiyet tespiti gibi) başlatacak ve koordine edecektir.**
- **Bunların Yanısıra; Türkiye'nin turizm potansiyelini arttıracak ve ülke ekonomisine katkılar sağlayacaktır.**

3. BULGULAR, DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

Bu preoje kapsamında 7 adet kaplumbağa bakım havuzu alınarak, Dalyan'da Deniz Kaplumbağaları Araştırma, Kurtarma ve rehabilitasyon Merkezi (DEKAMER) kurulmuştur.

İlgili kurumlara bir protokol imzalanarak Pamukkale Üniversitesi'nin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir. Aşağıda bu protokol bilgileri yer almaktadır.

3.1. DEKAMER Kurulmasına ilişkin Protokol

DENİZ KAPLUMBAĞALARI ARAŞTIRMA, KURTARMA, REHABİLİTASYON ve BİLGİLENDİRME MERKEZİ KURULMASINA İLİŞKİN İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

1- AMAÇ:

383 Sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. Maddesi gereğince ayrıca Uluslararası koruma sözleşmeleri ve çevre mevzuatı da dikkate alınarak Özel Çevre Koruma Bölgelerinin kara, kıyı, akarsu, göl ve deniz kaynaklarının verimliliklerinin korunması, geliştirilmesi ve rehabilitasyonu amacıyla her türlü icraatta bulunmak, araştırma ve incelemeler

yapmak ve yaptırmak Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının asli görevleri arasında yer almaktadır.

Bu bağlamda bu protokolün amacı; nesli tehdit veya tehlike altında olan Deniz Kaplumbağalarına yönelik bir Rehabilitasyon ve Bilgilendirme Merkezinin; Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları içerisinde yer alan; Muğla İli, Ortaca İlçesi Dalyan-İztuzu Kumsalına Kurulmasıdır.

2- TARAFLAR:

Bu Protokol; Özel Çevre Koruma Kurumu(ÖÇKK), Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü(DKMP), Dalyan Belediyesi(DB) ile Pamukkale Üniversitesi(PAÜ) arasında düzenlenmiştir.

3- KISALTMALAR:

Kurumlar Özel Çevre Koruma Kurumu “ÖÇKK”, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü “DKMP”, Dalyan Belediyesi “DB” ve Pamukkale Üniversitesi “PAÜ”, Deniz Kaplumbağaları Araştırma, Kurtarma, Rehabilitasyon ve Bilgilendirme Merkezi “MERKEZ” olarak anılacaktır.

4- KAPSAM:

Bu Protokol, Muğla İli Ortaca İlçesi Dalyan-İztuzu Kumsalını ve bu kumsalda yapılacak Deniz Kaplumbağaları Araştırma Kurtarma Rehabilitasyon ve Bilgilendirme Merkezi kurulması ve bu Merkezin işleyişine ilişkin iş ve işlemleri kapsar.

4.1. TARAFLARIN SORUMLULUKLARI

4.1.1. Özel Çevre Koruma Kurumu'nun Sorumlulukları:

- ÖÇKK, bölgede deniz kaplumbağalarını olumsuz yönde etkileyen faaliyetlerin ortadan kaldırılması amacıyla, önceki yıllarda başlatılan ve her yıl yapılmakta olan popülasyon izleme-koruma çalışmalarının devamlılığını sağlayacaktır.
- ÖÇKK, her yıl yapılmakta Deniz Kaplumbağası ve Nil Kaplumbağası olan popülasyon İzleme-Koruma Projesi kapsamında gerektiğinde, bütçe ve imkanlar dahilinde

Merkezde tedavi için kullanılacak olan malzemeleri temin edebilir.

- **ÖÇKK, yaralı Kaplumbağa olması durumunda, iyileşme süreci boyunca Muğla ÖÇK müdürlüğünden bir uzmanın Rehabilitasyon Merkezinde bulundurulmasını sağlayacaktır.**
- **ÖÇKK, üreme sezonu içerisinde Merkezde sürekli olarak Çevre Koruma Görevlisinin bulundurulmasını sağlayacaktır.**

4.1.2. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün Sorumlulukları:

- **DKMP, teknik destek ve aktivitelerin tanıtımı konusunda gerektiğinde maddi kaynak ve personel katkısı yapacaktır.**
- **DKMP gerek uluslar arası sözleşmeler açısından ve gerekse ulusal mevzuatlar açısından yaralı hayvanların kaydı, nakli ve doğal ortama bırakılması hususlarında sorumlu olacaktır.**
- **DKMP gerek duyulması halinde (yaralı kaplumbağa nakli olması durumunda) uzman ve Lojistik destek sağlayacaktır.**
- **Diğer yuvalama kumsallarında yer alan/alacak Rehabilitasyon Merkezleri arasında koordinasyon DKMP tarafından yapılacak ve gerekirse Deniz Kaplumbağaları Bilim Komisyonu toplantılarında değerlendirilebilecektir.**

4.1.3. Dalyan Belediye Başkanlığı'nın Sorumlulukları:

- **Merkezin elektrik ve su ihtiyaçlarını karşılayacaktır.**
- **Bilgilendirme, tanıtım ve organizasyon çalışmalarına lojistik katkıda bulunacaktır.**
- **İhtiyaç olması durumunda merkeze personel, araç ve gereç desteği sağlayacaktır.**

4.1.4. Pamukkale Üniversitesi' nin Sorumlulukları:

- **Merkezin kurulma aşamasında ÖÇK tarafından belirlenecek sayıda ve yerde olmak üzere Prefabrik yapıların, sabit**

olmayan hareketli konteynırların ve havuzların teminini sağlayacaktır.

- **Merkezde; protokol bitiş tarihine kadar, her yıl üreme sezonu içerisinde (Mayıs-Eylül ayları arasında) en az 1 uzman personelin (biyolog, zoolog, hidrobiyolog, su ürünleri müh,veteriner vb.) bulundurulmasını sağlayacaktır.**
- **Merkezde 1 adet binek tipi hizmet aracı hazır bulunduracaktır. Bu aracın yakıt, bakım gibi masraflarını karşılayacaktır.**
- **Merkezde tedavi sürecinde kullanılacak her türlü malzemenin teminini sağlayacaktır.**
- **Merkezin imkanlarının yetersiz kaldığı durumlarda, ÖÇKK ve/veya DKMP'nin onayı alınarak yaralı kaplumbağaların tedavi ve bakımları merkezden başka yerde de yapılmasını sağlayacaktır.**
- **Merkezin ihtiyaç olması durumunda PAÜ, ÖÇKK'nın onayı ile ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlardan uzman personel, araç, gereç bağış ve maddi destek alabilecektir.**
- **Merkezin sekreteryası PAÜ tarafından yürütülecektir.**
- **Merkezin idari ve bilimsel sorumluluğunu yapacaktır.**
- **Merkezde yürütülen çalışmalarla ilgili olarak her 3 ay da bir rapor hazırlayarak ÖÇKK ve DKMP gönderecektir.**
- **Merkezde yürütülecek her türlü yerli ve yabancı öğrenci ve araştırmacı tarafından yapılacak bilimsel çalışmaları (staj, bitirme tezi, yüksek lisans, doktora ve araştırma projesi) kayıt altına alacaktır. Bu kayıtlar her yıl ÖÇKK ve DKMP'a gönderecektir. Tamamlanan bilimsel çalışma raporları elektronik ortamda ÖÇKK ve DKMP'a gönderecektir.**
- **Merkez ile ilgili gerekli yasal izinlerin alınması gerektiği takdirde, izne ilişkin işlemler ve işlemlere ait her türlü**

masrafı karşılayacaktır.

5- GENEL HÜKÜMLER

Merkez bilimsel çalışmalar açısından bütün kurumlardan bilimsel çalışma yapacak kişilere açık olacaktır. Öğrenciler için staj faaliyetlerinde, lisans, yüksek lisans ve doktora çalışmaları için kullanılabilir. Bu faaliyetlerde bulunmak isteyenler o yıl için faaliyet programı düzenlenmeden önce ÖÇK'ya başvurularını yapacak ve o yıl için hazırlanan program çerçevesinde çalışmalara katılabileceklerdir.

Merkez, bilimsel çalışmalar için ÖÇKK'nın onayı ile diğer bilim kurumlarına açılabilir, Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Merkez faaliyetlerine katılımı ÖÇKK'nın onayına bağlı olacaktır.

ÖÇKK, DKMP ve PAU tarafından üreme sezonu öncesinde oluşturulacak bir komisyonca yılda en az bir kez Merkezin yıllık aktivite ve programını yapmak üzere toplanacak ayrıca diğer yuvalama kumsallarında protokolleri imzalanmış veya imzalanacak olan rehabilitasyon merkezleri arasında koordinasyon DKMP tarafından yapılacak ve gerekirse Deniz kaplumbağaları Bilim komisyonu toplantılarında değerlendirilebilecektir.

6- MALİ ESASLAR:

- **Merkezde; Aktivitelere ilişkin olarak, taraflar birbirlerinden herhangi bir maddi talepte bulunmayacaklardır.**
- **“PAÜ” yaralı hayvanların bakımı için her hangi bir ücret talep etmeyecektir.**

7- İDARİ ESASLAR:

- **Gerçekleştirilecek aktivitelere ilişkin olarak ÖÇKK bilgisi ve izni dışında hiç bir faaliyette bulunulmayacaktır.**

8- PROTOKOL BİTİŞ TARİHİ

- **Protokol 31 Aralık 2009 tarihine kadar geçerlidir. ÖÇKK protokol hükümlerine uygun yerine getirilmesi durumunda birer yıl olarak süreyi uzatır.**

9-DİĞER HUSUSLAR

9.1 Merkezin tanıtımına yönelik olarak yapılacak olan her türlü yazılı ve görsel yayınlar için ÖÇK'dan izin alınacak ve ilgili kurum ve kuruluşların logoları yer alacaktır.

9.2 “ÖÇKK” “DKMP” “DB” ve “PAÜ” yukarıda belirtilen hususları aynen yerine getirmekte mutabık kalmışlardır.

9.3 Merkezin işleyişine ilişkin konular taraflarca (ÖÇKK, DKMP, DB ve PAÜ temsilcileri) oluşturulacak komisyon tarafından belirlenecektir.

9.4 Bu protokol imza tarihinden itibaren yürürlüğe girer. Oluşturulan komisyonca her iki yılda bir maddeler gözden geçirilerek ilave kararlar alabilirler.

10-PROTOKOLÜN FESHİ VE ALANIN TAHLİYESİ

Protokol hükümlerine uygun olarak yerine getirilmemesi üzerine, Kurumun en az 10 gün süreli ve sebebi açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde Protokol ÖÇKK tarafından tek taraflı olarak feshedilir ve alan 15 gün içerisinde tahliye edilir. Söz konusu Merkeze ait bütün araç ve gereçler (2 Adet konteynır, yapay havuz) ÖÇKK'ya devredilir.

11-İHTİLAFLARIN HALLİ

Bu Protokolün uygulanmasından doğacak ihtilafların çözümünde Ankara Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

12-YÜRÜRLÜK

Bu protokol 12 maddeden ibaret olup, 01.01.2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Fazıl Mevedet ARDIÇ
Rektör

Doğa Koruma ve Milli Parklar
M. Kemal YALINKILIÇ
Genel Müdür

Dalyan Belediyesi
Suat TUFAN
Belediye Başkanı

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı
S. Önder KIRIÇ
Kurum Başkanı

3.2. DEKAMER Tüzüğü ve yapılan çalışmalar

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ DENİZ KAPLUMBAĞALARI ARAŞTIRMA, KURTARMA VE REHABİLİTASYON MERKEZİ (DEKAMER)YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Pamukkale Üniversitesine bağlı olarak kurulan Pamukkale Üniversitesi Deniz Kaplumbağaları Araştırma, Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezinin amaçlarına, çalışma alanlarına, yönetim organlarına ve yönetim organlarının görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 - (1) Bu Yönetmelik, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Üniversite: Pamukkale Üniversitesini,
- Rektör: Pamukkale Üniversitesi Rektörünü,

- c) **Merkez (DEKAMER): Pamukkale Üniversitesi Deniz Kaplumbağaları Araştırma, Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi,**
ç) **Müdür: Merkezin Müdürünü,**
d) **Yönetim Kurulu: Merkezin Yönetim Kurulunu,**
e) **Danışma Kurulu: Merkezin Danışma Kurulunu ifade eder.**

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezin Amaçları, Çalışma Alanları ve Görevleri

Merkezin Amacı:

MADDE 4 – (1) Merkezin amacı; deniz kaplumbağaları ile ilgili akademik çalışmalar yapmak, projeler geliştirmek, kurs ve seminerler düzenlemek, bu programlar ve uygulamalar aracılığı ile Üniversitenin kamu kurum ve kuruluşları ve uluslararası kuruluşlarla ilişkilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktır.

Çalışma alanları ve görevleri

MADDE 5 – (1) Merkezin çalışma alanları ve görevleri şunlardır:

- a) **Deniz kaplumbağa üreme kumsallarında ayrıntılı bilimsel çalışmalar yapmak,**
b) **Yaralı deniz kaplumbağalarının bakım ve tedavilerini yaparak doğal yaşam ortamlarına geri dönmelerini sağlamak,**
c) **Deniz kaplumbağalarının, yuvalama, beslenme, kışlama ve göç yolları üzerinde araştırmalar yapmak,**
ç) **Deniz kaplumbağa yaralanma ve ölümlerin sebepleri üzerine araştırmalar yaparak, bu konularda kamuoyu ve ilgili tarafları bilgilendirici projeler üretmek**
d) **Çalışma alanlarındaki faaliyetler için gerekli görülen laboratuvar, bakım binaları ve çalışma alanları kapsamında önerilen araştırma projelerini imkanlar ölçüsünde desteklemek.**
e) **Yaralı deniz kaplumbağalarının bakım ve tedavilerinin yapılabildiği çeşitli bölgelerde ilkyardım üniteleri ve tedavi merkezleri açmak,**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkezin Yönetim Organları ve Görevleri

Yönetim organları

MADDE 6 – (1) Merkezin yönetim organları şunlardır:

- a) Müdür,
- b) Yönetim Kurulu,
- c) Danışma Kurulu.

Müdür

MADDE 7 – (1) Müdür, Yönetim Kurulu üyeleri arasından tercihen öğretim üyesi olmak üzere Rektör tarafından üç yıl süreyle görevlendirilir. Süresi biten Müdür tekrar görevlendirilebileceği gibi görev süresi dolmadan aynı şekilde görevden alınabilir. Müdür, Merkezin çalışmalarının düzenli olarak yürütülmesinden ve geliştirilmesinden doğrudan Rektöre karşı sorumludur ve aynı zamanda Yönetim Kurulunun başkanıdır.

(2) Müdürün kendisine yardımcı olmak üzere Yönetim Kurulu üyeleri arasından önereceği en çok iki kişi müdür yardımcısı olarak Rektör tarafından görevlendirilir. Müdür yardımcılarının görev süresi de üç yıldır. Müdür, görevi başında bulunmadığı zaman yardımcılarında birisini vekil bırakır. Göreve vekalet altı aydan fazla sürerse yeni bir Müdür görevlendirilir.

Müdürün görevleri

MADDE 8 – (1) Müdürün görevleri şunlardır;

- a) Merkezi temsil etmek,
- b) Merkezin çalışmalarının düzenli olarak yürütülmesini ve geliştirilmesini sağlamak,
- c) Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak,
- ç) Yönetim Kurulunu toplantıya çağırarak, bu toplantıların gündemini hazırlamak ve toplantılara başkanlık etmek,
- d) Merkezin yıllık faaliyet raporunu ve bir sonraki yıla ait yıllık çalışma programını hazırlamak ve Yönetim Kurulunda onaylanmış şekliyle Rektöre sunmak,
- e) Danışma Kurulunun oluşumunu sağlamak ve bu Kurulu toplantıya çağırarak,
- f) Yurt içi ve yurt dışı eğitim-öğretim, araştırma, uygulama, işletme ve benzeri ilgili kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarıyla ve/veya özel kişilerle işbirliği yaparak, amaca uygun ve çalışma alanına giren konularda karşılıklı yardımlaşmayı gerçekleştirmek ve ilgili konularda Resmi Kuruluşlar ve Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliği yapmak.

Yönetim kurulu

MADDE 9 – (1) Yönetim Kurulu; Üniversitede görev yapan deniz kaplumbağaları üzerine çalışmaları olan, bu konuda uzmanlık yapmış, Biyoloji, Veterinerlik, Fizyoloji ve ilgili diğer bölüm mezunlarından beş öğretim elemanından oluşur. Müdürün önerisi üzerine Rektör tarafından görevlendirilir. Yönetim Kurulu başkanı Müdür'dür.

(2) Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi üç yıldır. Görev süresi biten üye yeniden görevlendirilebilir. Görevden ayrılan üyenin yerine kalan süreyi tamamlamak için yeni üye görevlendirilir.

(3) Yönetim Kurulu, Müdürün çağrısı üzerine her ay, işin gerektirdiği durumlarda daha sık toplanır ve Merkezin çalışmalarını gözden geçirerek ilgili konularda karar alır. Yönetim Kurulu; salt çoğunlukla toplanır ve kararlar toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır.

Yönetim kurulunun görevleri

MADDE 10 – (1) Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Bu Yönetmelikte belirlenen amaçlar doğrultusunda Merkezin çalışma ve yönetimi ile ilgili konularda kararlar almak,**
- b) Merkezin yıllık faaliyet raporu ile yıllık çalışma programını görüşerek hazırlamak,**
- c) Araştırma ve yayın konularında kararlar almak,**
- ç) Merkezin çalışmaları için gerekli geçici çalışma gruplarını ve komisyonları kurmak ve görevlendirme için Rektörün onayına sunmak,**
- d) Merkezin uzun vadeli bilimsel ve idari plan ve programlarını hazırlamak,**
- e) Merkezin çalışma alanına giren diğer konularda kararlar almak.**

Danışma kurulu ve görevleri

MADDE 11 – (1) Danışma Kurulu; Yönetim Kurulunun önerisi üzerine, çalışma konularıyla ilgili kamu ve özel sektör kurum ve kuruluş temsilcileri ve uzmanlar arasından, üç yıllık süre ile Rektör tarafından görevlendirilen kişilerden oluşur. Görev süreleri ve yeniden görevlendirilmeleri Yönetim Kurulu üyeleri ile aynıdır.

(2) Müdürün daveti üzerine toplanan Danışma Kurulunun görevi; Yönetim Kuruluna bilimsel ve teknolojik danışmanlık

yapmak ve kendisine sunulan konularda incelemeler yaparak görüş bildirmektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Personel İhtiyacı

MADDE 12 – (1) Merkezin akademik, teknik ve idari personel ihtiyacı 2547 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca Rektör tarafından görevlendirilecek personel tarafından karşılanır.

Demirbaş ve Donanımlar

MADDE 13 – (1) Merkez tarafından desteklenen araştırma ve uygulamalar kapsamında alınan her türlü alet, donanım ve demirbaşlar, Merkezin kullanımına tahsis edilir.

Harcama Yetkilisi

MADDE 14 – (1) Merkezin Harcama Yetkilisi Rektördür. Rektör bu yetkisini Rektör Yardımcılarından birine devredebilir.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Pamukkale Üniversitesi Rektörü yürütür

3.3. Merkez Logosu

3.4. Merkezde Yapılan tedavi çalışmaları:

Merkez'e 2008 yılında 3 adet, 2009 yılında da 11 adet olmak üzere toplam 14 deniz kaplumbağası yaralı olarak getirilmiştir. Bu kaplumbağalarda 8 adetinin tedavisi tamamlanarak 2008 ve 2009 yılında denize gönderilmiştir. İki adetinin tedavisi tamamlanmış olup, halen bakımına devam edilmektedir. 2010 yılı içerisinde denize gönderilmesi beklenmektedir. Dört adet deniz kaplumbağası da maalesef kurtarılamayarak ölmüştür.

2009 yılı faaliyet raporu olarak DEKAMER çalışmalarını tanıtan broşürler bastırılarak gelen ziyaretçilere ve ilgili kurumlara gönderilmiştir. Bu dosya elektronik olarak da emaille dağıtımı yapılmaktadır ve ekte sunulmuştur.

Havuzların kuruluş aşamaları gerek aşağıdaki resimlerden ve gerekse ekli dosyadan görülmektedir.

4. Kaynaklar:

AKYILDIZ, G.K., Kaska, Y., Ekmekçi, İ., Sarı, F., Özdemir, A., Aslan, İ., Şahin, B., Kocamaz, E. “Deniz Kaplumbağaları Araştırma, Rehabilitasyon ve İlk Yardım Merkezi; Neleri İçermeli ve Kaplumbağaların Günlük Bakımları Nasıl Yapılmalıdır?” İkinci Ulusal Deniz Kaplumbağaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Bilal Ofset Baskı, Denizli, Türkiye, s, Hatalı Yer İşareti tanımlanmamış.-156, 2007.

ATABEY, Ş., Taşkavak, E. (2001). Deniz Kaplumbağalarının Karides Trollerinden Dışlanması Üzerine Bir Ön Çalışma. E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 18,(1-2): 71-79.

BENTIVEGNA F, Breber P, Hochscheid S (in press) Cold Stunned Loggerhead Turtles in the South Adriatic Sea. Marine Turtles News Letters in press

BOWEN BW, Nelson;WS, Avise JC (1993) A molecular Phylogeny for Marine Turtles- Trait Mapping, Rate Assessment and Conservation Relevance. In: Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 90:5574-5577

BURGGREN WW, French K, Randall DJ (1997) Eckert Animal Physiology: Mechanism and Adaptations 4th ed, W H Freeman and Co, New York, 723 pp

CAMPBELL TW (1996) Sea Turtle Rehabilitation. In: Mader (ed) Reptile Medicine and Surgery, W. B. Saunder Company, Philadelphia. Chap 57:427-436

GLAZEBROOK JS, Campbell RS (1990) A Survey of Disease of

- Marine Turtles in Northern Australia II. Oceanarium-Reared and Wild Turtles. Diseases of Aquatic Organisms 9(2): 97-104**
- GEORGE RH (1996) Health Problems and Diseases of Sea Turtles. In Lutz P and Musik JA (eds) The Biology of Sea Turtles, CRC Press, Boca Raton, Florida. Chap 14:363-385**
- GEROSA, G., Aureggi, M. (2001) Sea Turtle handling guidebook for fishermen (31pp) and teaching book (48 pp). UNEP, Mediterranean Action Plan, Regional Activity Centre for Specially Protected Areas – Boulevard de l'Environnement, BP 337 – 1080 Cedex-Tunisie. 2001.**
- HOCHSCHEID S, Bentivegna F, Speackman JR (2002) Regional Blood Flow in Sea Turtles: Implications for Heat Exchange in an Aquatic Ectotherm. Physiological and Biochemical Zoology 75(1): 66-76**
- JACOBSON ER (1987) Reptile. In: HARKNESS JE (ed) Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practise. Saunders Company, Philadelphia:1203-1225**
- KASKA, Y (2001) The need for sea turtle rescue center in Turkey; a preliminary work. Proceedings of the 21th International Sea Turtle Symposium. Philadelphia-USA**
- KASKA, Y., M. Gidiş, E. Başkale, Y. Katılmış ve K. Özel, “Deniz Kaplumbağaları Araştırma Ve Rehabilitasyon Merkezi”, *I. Ulusal Deniz Kaplumbağaları Sempozyumu*, 229-236. 4-5 Aralık 2003, İstanbul, 2006.**
- MAGNUSON, J.J., Bjorndal, K.A., Dupaul, W.D., Graham, G.L., Owens, D.W., Peterson, C.H., Pritchard, P.C.H., Richardson,**

J.I., Saul, G.E., West, C.W.(1990): Decline of the sea turtles: causes and prevention. National Research Council, National Academy Press, Washington.

MAUTINO M, Page CD (1993) Biology and Medicine of Turtles Tortoises. Clinics of North America-Small Animal Practise 23(6):1251-1270

SPOTILA, J. R., and Standora, E. A. (1985) Environmental constraints on the thermal energetic of sea turtles. *Copeia* 3: 694-702

WALSH M (1999) Rehabilitation of Sea Turtles. In: Eckert KB, Bjorndal KA, Abreu-Grobois, M. Donnelly (eds) Research and Management Techniques for the Conservation of Sea turtles, IUCN\SSC Marine Turtle Specialist Group Publication 4: 202-207

WHITAKER BR, Krum H (1999) Medical Management of Sea Turtles in Acquaria. In: Folwer, Miller. W. B (eds) Zoo and Wild Animal Medicine: Current Therapy 4, Saunders Company, Philadelphia, Chap 29:217-231

ZAPATA AG, Varas A, Torroba M (1992) Seasonal- Variations in the Immune- System of Lower-Vertabrates. *Imunology Today* 13:142-147

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ
PROJE ÖZET BİLGİ FORMU

Proje No:2009KRM011
Proje Başlığı: DENİZ KAPLUMBAĞA ARAŞTIRMA KURTARMA REHABİLİTASYON VE BİLGİLENDİRME MERKEZİNİN BAKIM HAVUZLARININ YERLEŞTİRİLMESİ
Proje Yürütücüsü ve Araştırmacılar: Doç.Dr. Yakup KASKA
Projenin Yürütüldüğü Birim: Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü
Varsa, Destekleyen Kuruluş(ların) Adı ve Adresi:
Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri: 2009-2009
Özet (en çok 70 kelime) Bu proje ile Türkiye’de ilk olarak deniz kaplumbağalarının bakımlarının yapıldığı bir ilk yardım ünitesi ve Araştırma, Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi ve bu merkezde bakım havuzları kurulmuştur. Bu Merkezde bu bir yıllık süreçte, kurulması için protokol imzalanmış, Yüksek Öğretim Kurumu’nda resmi kuruluş talebinde bulunulmuş ve resmi bir logo tasarlanmıştır. Bu süreçte 14 kaplumbağa tedavi edilmiş 8 adeti denize geri bırakılmış olup, iki adeti de 2010 yılı içerisinde bırakılacaktır.
Anahtar Kelimeler: Deniz kaplumbağası, Yaralanma, Ölüm, Tedavi, Rehabilitasyon Merkezi, İlk Yardım, Otopsi.
Varsa, Projeden Yapılan Yayınlar: